
PRESENTATIES OPLEIDINGEN

VO-SPV, Faculteit Gezondheidszorg Hogeschool van Utrecht

De Voortgezette Opleiding Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (VO-SPV) maakt deel uit van de Faculteit Gezondheidszorg van de Hogeschool van Utrecht. Zij is de enige Voortgezette Opleiding in Nederland, die specifiek afgestemd is op de verbreding en verdieping van de beroepspraktijk van de Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige (SPV). Een gedegen sociaal psychiatrische visie en aanpak van de praktijkvoering van de SPV ligt ten grondslag aan het onderwijsprogramma. De VO-SPV is een specifieke vorm van postinitieel onderwijs en voldoet aan een aantal criteria, vastgelegd in het Profiel Voortgezette Opleidingen. De opleiding is erkend door de Nederlands Vereniging van Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (NVSPV). De toelatingsprocedure en examenregeling is door het Landelijk Overleg Voortgezette Opleidingen (LO'VO) vastgesteld. Met het behalen van het diploma wordt men geregistreerd in het landelijke Register van VO-abituriënten.

Doel

Doelstelling van de opleiding is de verdere professionalisering van de SPV en wel op zodanige wijze, dat deze te typeren is als een autonome, praktijkgerichte expert, die complexe verpleegproblemen binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) op daadkrachtige wijze weet te hanteren. Met de VO-SPV staat de SPV stevig gepositioneerd binnen de GGZ als gespecialiseerd verpleegkundige. De VO-SPV-gediplomeerde is hiermee een ervaren en hoog opgeleide expert die een senior-functie kan vervullen in de directe cliëntenzorg en tegelijkertijd op cliëntoverstijgend niveau innovatieve,

preventieve, consultatieve en coachende kwaliteiten ten uitvoer kan brengen. De opleiding sluit nauw aan op de hedendaagse functiedomeinen en beroepsrollen, zoals verwoord in het profiel van de beroepsvereniging NVSPV (1998). Het opleidingsprogramma wordt doorlopend geactualiseerd en aangepast aan de nieuwste ontwikkelingen en inzichten binnen de GGZ. De laatste beleidstrends binnen de GGZ-sector komen ruim aan bod, zoals de vermaatschappelijking van zorg, innovaties en rationaliseringsprocessen zoals evidence based practice en protocollisering. Het onderwijs is gebaseerd op het principe van 'action learning', waarbij het doel is om het onderwijs zo goed mogelijk aan de werksituatie van de student te koppelen. Regelmatig leiden leerervaringen, die zijn opgedaan tijdens de opleiding, tot innovatieve projecten binnen de werksituatie van studenten. Bovenal is de VO-SPV een leuke opleiding waarin de collegiale uitwisseling bijzonder inspirerend werkt.

Doelgroep

De opleiding is primair bedoeld voor sociaal psychiatrisch verpleegkundigen met een MGZ-GGZ diploma. Daarnaast kunnen HBO-verpleegkundigen en B-verpleegkundigen met een relevant HBO-diploma ook in aanmerking komen voor toelating. Een belangrijke tweede voorwaarde is dat men 2 jaar werkzaam is in een functie als SPV binnen de GGZ of de verslavingszorg.

Programma-inhoud

De docenten van de VO-SPV zijn, door hun werkervaring en deskundigheid nauw

betrokken bij de ontwikkelingen in de GGZ. Zij stemmen deze ervaringen en kennis voortdurend af op de inhoud van het onderwijs. Daarnaast blijft ons onderwijsprogramma actueel door inhoudelijk overleg met het werkveld, samenwerking met kenniscentra zoals het 'Trimbos-instituut' en de beroepsorganisatie NVSPV.

Om tot een verdieping en verbreding van de deskundigheid als SPV te komen is analoog aan de vier functiedomeinen het opleidingsprogramma opgezet:

- **Directe cliëntenzorg (50% van het totale programma)**

Dit cluster is gericht op het directe hulpverleningscontact van de SPV met de cliënt en diens systeem. Uitgangspunt is een verdieping van de methodische competenties op basis van 'evidence based practice'. De systeembehandeling als centrale sociaal psychiatrische benaderingswijze wordt in samenhang gebracht met: directe behandelvormen, groepsbehandeling en crisisinterventie. Daarnaast wordt dit cluster ondersteund door modules als Methodisch verpleegkundig handelen, Beroepsethiek, Supervisie en Onderhandelen.

- **Preventie**

Preventie is een kerntaak in de GGZ. Van de SPV wordt verwacht dat hij vanuit zijn specifieke deskundigheid een belangrijke bijdrage levert aan preventieve interventies. De SPV leert gesignaleerde risicogroepen en -factoren te vertalen naar een groepsgericht preventief aanbod. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de principes van projectmatig werken.

- **Zorginnovatie en beleid**

In de snel veranderende GGZ wordt van de SPV verwacht dat hij, vanuit zijn inhoudelijke deskundigheid, een bijdrage levert aan het ontwerpen, bijstellen,

vaststellen en uitvoeren van beleid. Dit beleid is gericht op het verhogen c.q. verbeteren van de kwaliteit van zorg. De opleiding geeft dit domein inhoud, door het aanbieden van de onderdelen 'Stand van zaken –innovatie', 'Projecten zorginnovatie & beleid', 'Strategisch projectmanagement', 'Innovatiepaper en eindgesprek'.

- **Deskundigheidsbevordering**

Dit cluster staat voor de verantwoordelijkheid van de SPV om inhoud te geven aan de beroepsontwikkeling en kwaliteitsbevordering. Enerzijds gaat het om de taak om beroepsgenoten bij te scholen en te coachen op inhoudelijke kennis en vaardigheden en anderzijds richt de kwaliteitsbevordering zich op voorlichting aan derden, of het opzetten en uitvoeren van educatieve programma's. Binnen dit cluster komen aan bod: Consultatie, Coaching en Scholingsplan

De toekomst

In het artikel van Martin Spaans en Kees de Winter wordt een toekomstschets gegeven, waarin, door het samenbrengen van verschillende beleidslijnen, de contouren van een samenhangend traject verpleegkundige vervolgopleidingen in de GGZ duidelijk worden. De faculteit gezondheidszorg van de Hogeschool van Utrecht sluit aan bij de internationale ontwikkelingen en heeft de ambitie en de mogelijkheid om in haar onderwijsaanbod een samenhangend pakket van verpleegkundige vervolgopleidingen in de GGZ aan te bieden. In september 2001 is de Masters in Advanced Nursing Practice (M-ANP) van start gegaan. De M-ANP kent ook een differentiatie GGZ. Op dit moment wordt er hard aan gewerkt om het programma van de VO-SPV aan te laten sluiten op de M-ANP. Door deze afstemming wordt een vrijstelling van

50% in tijd en geld gerealiseerd voor de VO-SPV afgestudeerde om de M-ANP te behalen. Binnen het VO gedeelte van de M-ANP ligt dan de belangrijkste oriëntatie op de cliëntgerichte methodische modules. De cliëntoverstijgende modules, zoals beleidsontwikkelingen en onderzoeksgegevens omzetten in 'best practice' projecten, komen vooral binnen het tweede gedeelte van de M-ANP aan

de orde.

Wij denken met deze vernieuwingen een aantrekkelijk marktconform opleidingsaanbod aan te blijven bieden.

Namens de staf van de VO-SPV,
Riet van Dommelen, Coördinator

SPV-opleiding Hogeschool Zuyd te Heerlen

Inleiding

De SPV-opleiding van de Hogeschool Zuyd in Heerlen introduceert zichzelf aan de hand van twee studenten. Loek en Esther. Ze zien beiden uit naar een SPV-opleiding die hbo-v-, en psychiatrisch verpleegkundigen volop de gelegenheid biedt om zichzelf te ontwikkelen tot gespecialiseerd verpleegkundige die:

- het vak SPV verstaat;
- zich als een gewaardeerd teamlid ontwikkelt;
- (loopbaan)kansen benut om zich verder te ontplooiën als professional;
- bereid en in staat is om te investeren in (kennis)netwerken;
- als professional en als werknemer van een GGZ-organisatie bijdraagt aan innovatieve ontwikkelingen.

Esther

Esther is een 26-jarige hbo-verpleegkundige. Ze woont in Roermond en werkt op de PAAZ van het plaatselijke ziekenhuis. Tijdens de afstudeerfase van haar hbo-v-opleiding, nu 3 jaar geleden, leert ze de sociaal psychiatrische inzichten kennen. Op haar toenmalige stageplek raakt ze onder de indruk van de taakopvatting van de casemanagers. Sindsdien trekt haar het werken in de ambulante GGZ. Ze volgt de activiteiten van de SPV die aan haar huidige werkplek verbonden is

met extra belangstelling.

Esther beschikt over een breed arsenaal aan hulpverlenings-capaciteiten. Ze heeft de laatste tijd het idee dat ze meer verantwoordelijkheid aankan en zich verder in haar beroep wil verdiepen. Na enkele jaren werken in de klinisch psychiatrische praktijk lonkt een nieuwe uitdaging. Ze informeert zich uitgebreid bij de MGZ-GGZ opleiding van Hogeschool Zuyd in Heerlen. Ze doet een verzoek om opleidingsfaciliteiten bij haar manager. Haar verzoek past in het opleidingsbeleid van haar werkgever. Voor Esther is een concrete loopbaanwens niet doorslaggevend maar vormt wel een onderliggend motief. Haar directe werkomgeving verkeert in een dynamisch reorganisatietraject. In de verregaande samenwerking tussen de plaatselijke GGZ-instellingen ziet Esther op korte termijn uitstekende carrièremogelijkheden. Een baan als SPV lijkt haar de investering in de SPV-opleiding méér dan de moeite waard.

Loek

Loek is 32 jaar. Hij werkt nu bijna 10 jaar als psychiatrisch verpleegkundige op een afdeling voor acute psychiatrische zorg. Hij werkt in dezelfde kliniek waarin hij via het inservicesysteem is opgeleid.

Bij zijn cliënten en collega's staat hij bekend als een vakkundige en flexibele hulpverlener. Hij vormt met enkele collega's de 'kernstaf' van de afdeling. Hij is al jaren actief in het begeleiden van startende collega's en stagiaires. Hij kent de sociale kaart in de regio goed mede vanwege zijn bijdragen aan de 'hoofdwachtdienst'.

Hij bezint zich sedert ruim een jaar over een vervolgstap in zijn loopbaan. Zijn overwegingen zijn zeer divers. Als kostwinner berekent hij de tijdelijke beperking in inkomsten. Hij voorziet een zware belasting in tijd naast zijn gezin met jonge kinderen. Loek ziet echter ook de voordelen van een leertraject als gespecialiseerd verpleegkundige. Halverwege een coachingstraject neemt hij een definitief besluit. Hij oriënteert zich in de ambulante GGZ. Zijn aanmelding bij de SPV-opleiding laat niet lang meer op zich wachten.

Breed begrip van leren

De SPV-opleiding van Hogeschool Zuyd in Heerlen heeft een gepast antwoord op de gevarieerde opleidingswensen van Esther en Loek. De opleiding maakt deel uit van de faculteit Gezondheidszorg en leidt sociaal psychiatrisch verpleegkundigen op in de regio Midden- en Zuid Limburg en Zuidoost Brabant. Sedert vijf jaar is het opleidingsaanbod opgezet volgens de 'probleemgestuurde onderwijsvorm' (P.G.O.). In twee intensieve bijeenkomsten per week vindt in de onderwijsgroep kennisuitwisseling plaats. Het kennisarsenaal dat de 'SPV in opleiding' via de 'zevensprong' verwerft, verloopt via de principes van 'leren van theorie'. Nieuwe inzichten worden op deze activerende manier verweven met het beproefde kennisnetwerk van de student.

Professionele Begeleiding

Een tutor begeleidt het leerproces van de studenten. De uitgangspunten van 'leren door sociale interactie' en 'samenwerkend leren' vormen de belangrijkste pijlers in het begeleidingsproces. Het leren met, van en door elkaar komt op verschillende manieren tot uiting. Bijvoorbeeld via informatie vragen en geven, brainstormsessies, dialoog, discussie en het gericht samenwerken aan de oplossing van een beroepsprobleem. De leerinhouden zijn geordend in blokken van 5 à 7 weken. Een blok bevat ±10 verschillende soorten leertaken. De leeropdrachten vertrekken vanuit casuïstiek die de SPV-beroepsdomeinen zo veel mogelijk representeren. De SPV- beroepsrollen vormen een belangrijke kapstok.

Voor studenten sluit het onderwijsaanbod op verschillende manieren aan. Esther en Loek hebben verschillende achtergronden, een unieke leerstijl en gevarieerde leerwensen. Hun voorkennis varieert in hoge mate. De voor hen bekende inzichten en handelwijzen blijken voor de sociaal-psychiatrische praktijk (nog) niet toereikend. Via verschillende leerroutes bereiken beiden het gewenste niveau. Het opleidingsaanbod doet een optimaal beroep op de individuele leerbekwaamheid van de student. De professionele groei naast de persoonlijke ontwikkeling van de SPV i.o. vormt de 'rode draad' van het leerproces.

Bronnen

De blokinhouden zijn ontstaan uit een selectie van verschillende bronnen: het SPV-profiel (1998), de landelijk vastgestelde eindtermen / SPV- competenties

en het raadplegen van expert - S.P.V.'en in de regio. Via interviewrondes en na consensus met de werkveldcommissie stellen we de kernbegrippen per blok vast. Op dezelfde wijze zijn de SPV-vaardigheden gekozen.

Vaardigheidstrainingen

Voor ieder blok zijn specifieke vaardigheidstrainingen geselecteerd die direct samenhangen met de inhoud van het blok. Naast de onderwijsgroepbijeenkomsten vormen de trainingen een zinvolle leeromgeving die uitnodigt tot 'kritische reflectie'. De trainingen liggen zo dicht mogelijk tegen realistische SPV-beroepssituaties aan. De intakettrainingen, intervisietraining en workshops crisisinterventie zijn voorbeelden van het trainingstraject. Ervaren SPV' en met gedegen didactische ervaring voeren de trainingen uit. Met behulp van de feedbackcyclus en het gebruik van video-opnames verhoogt de student het vermogen om effectief in te spelen op zich wijzigende taakomstandigheden. Het intensieve trainingsparcours leert de student om de kennis zoveel mogelijk toepassingsgericht te benutten. Verder garandeert de trainingsmethode dat de S.P.V. i.o. in staat is om bij de start van de stage in een 'lerende werkomgeving' te functioneren. Het gaat onder meer om het vermogen van de student om het eigen professioneel handelen en dat van collega's kritisch te kunnen beoordelen. Het accent op het ontwikkelen van de leerbekwaamheid van de student krijgt gestalte met de inzet van intensieve begeleidingsvormen, waaronder coaching en supervisie.

Startbekwaam SPV

De opleiding richt zich op de vakbekwaamheid van de aanstaande SPV, op het vermogen om in te groeien in het beroep en op de leervermogens van de student. Zo vroeg mogelijk in de

opleiding reiken we relevante SPV-beroepsproblemen aan die van kritische betekenis zijn voor de beroepsuitoefening en vrij frequent voorkomen in de SPV- praktijk. Deze 'totaal-taken' doen een beroep op combinaties van vaardigheden en de bekwaamheid van de student om effectief te handelen. We laten de complexiteit van beroepssituaties in de loop van de opleiding toenemen en de intensiteit van de begeleiding afnemen. Het gaat om een evenwichtig aanbod van relevante kennis, mogelijkheden van verwerking en het leren reflecteren op het eigen professioneel handelen.

Probleemgestuurd opleiden en competentiegericht leren

De MGZ-GGZ- opleiding van Hogeschool Zuyd verheugt zich in een gunstige visitatieuitslag (HBO-raad, januari 2002). De goede resultaten beschouwen we vooral als een stimulans om het PGO-onderwijsaanbod verder te verfijnen. Het landelijk ontwikkelde kader biedt daartoe een uitgelezen kans. Competentiegericht opleiden (C.G.O.) is een belangrijke pijler in het 'kaderstellend document'. C.G.O. vormt een (inter)nationale uitdaging voor alle vormen van beroepsonderwijs. De C van C.G.O. staat wat ons betreft voor meer dan het begrip 'competentie'. Ons leerplan voor de komende jaren bevat onder meer de volgende ingrediënten:

- *cliënt,- en casuïstiekgericht*;
- representeert de verschillende *cliëntcategorieën in de (A)GGZ*;
- *consumentenplatforms* en andere referentengroepen toevoegen aan de lijst van bronnen bij het leerplanontwerp;
- accentueert de verschillende beroeps-*contexten* van het SPV-taakgebied;
- naast preventie en deskundigheidsbevordering een sterker accent op *consultatie en coaching*;
- leersituaties bevatten toenemende *complexiteit* bij een afnemende

- begeleiding;
- *communicatie*-, en samenwerkingsgericht met alternatieve werkvormen naast de klassieke PGO-vorm.

Hogeschool Limburg
Afdeling verpleegkunde
telefoon (045) 400 60 60

De opleiding MGZ-GGZ in Nijmegen

Inleiding

De GGZ-opleiding in Nijmegen kent een lange traditie. Voortgekomen uit de toenmalige algemene MGZ-opleiding hebben alle reorganisatie-veranderingen binnen de – inmiddels ontstane - Hogeschool van Arnhem en Nijmegen de eigenheid van deze opleiding niet aangetast. De GGZ-opleiding kent dan ook nog altijd een geheel eigen curriculum met een eigen staf van specifieke GGZ-docenten. Het programma wordt op geen enkel moment gezamenlijk met andere opleidingen (zoals AGZ, BGZ of HBO-V) uitgevoerd. De groep blijft dus de gehele opleiding hetzelfde.

Routes

De opleiding GGZ kent 2 verschillende routes:

- De “driejarige variant” bestemd voor B-verpleegkundigen zonder verder (HBO)-voortraject. Deze variant duurt 2 jaar en 9 maanden.
- De “vrijstellingenvariant” bestemd voor HBO-V-opgeleiden. Deze variant staat ook open voor B-verpleegkundigen met bepaalde HBO-vervolgopleidingen. Deze variant duurt 1 jaar en 6 maanden.

Naast de vrijstellingenvariant bestaat er geen aparte route met individuele vrijstellingen.

Curriculum

Uitgaande van het beroeps- en functieprofiel van de Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige richt de opleiding zich sterk op de wisselwerking

individu – omgeving waarbij de maatschappelijke component één van de leidende invalshoeken vormt. De opbouw van het curriculum verloopt dan ook van macro- naar microniveau. Hierdoor krijgt het sociaal psychiatrisch gedachtegoed van meet af aan de aandacht die het verdient. De nadruk op de maatschappelijke realiteit - zoals de invloed van de kwaliteit van de huidige Nederlandse gezondheidszorg op de directe zorgverlening, de positie van kansarmen, de verdergaande marginalisering- leidt bij studenten veelal tot een soort herschikking van visies en denkbeelden.

Theoretische onderbouwing vindt plaats via de systeemtheorie. In het verlengde hiervan is de theorie van Neuman de centrale verpleegkundige theorie binnen het curriculum.

Attitudetrainingen en methodische praktijkbegeleiding accentueren het belang dat de opleiding hecht aan de werkrelatie van de SPV met het cliënt-systeem.

De driejarige variant besteedt aandacht aan het kwaliteitsdenken via een apart module Onderzoek en Kwaliteit.

Het eigene van de opleiding

Ondanks dat de opleiding sterk groeit (het schooljaar 2001-2002 kende een instroom van 55 studenten) is zij het beste te kenschetsen als een kleinschalige organisatie met direct en persoonlijk contact tussen studenten en docenten. Kaders en regelgeving staan een onderwijs-op-maatgerichte aanpak niet in de weg. De relatie student –

docent wordt gezien als een "schoolvoorbeeld" voor de werkrelatie later met het cliënt-systeem : gerichtheid op de persoonlijke effectiviteit van de SPV i.o met daarbij coachende elementen.

Zowel wat betreft docenten als wat betreft oriëntatie speelt het werkveld een grote rol; er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de expertise van (oud)-studenten en de relatie met (vertegenwoordigers van) de NVSPV is ondersteunend. Bovendien vindt er job-rotation plaats tussen docenten en GGZ-medewerkers. Een en ander leidt tot permanente actualisering van het onderwijs.

Nabije toekomst

Mede tengevolge van de visitatie van de opleiding is momenteel een proces van herziening gaande waarbij de opleiding tracht het gedegen vakmanschap in te zetten in de huidige ontwikkeling naar meer competentiegericht onderwijs. Tevens benutten wij deze gelegenheid

om meer wetenschappelijke ondergrond aan te brengen en de toetsing meer te laten sporen met de huidige inzichten.

Slotwoord

Ondanks de dreiging van opheffing, welke jaren boven ons hoofd hing, heeft de opleiding altijd gekozen voor een eigen opleidingstraject aangezien de behoefte aan gekwalificeerde SPV'en, zeker gezien vanuit de vermaatschappelijking van de GGZ, alleen maar toenam. De conclusies van het visitatierapport bevestigen onze kracht en stimuleren tot nog betere kwaliteit.

Wij dragen de sociale psychiatrie een warm hart toe en van daaruit werken we. We zijn een opleiding die middenin het werkveld staat!

Een opleiding om trots op te zijn....

Hein van der Hulst
Coördinator opleiding MGZ-GGZ
Nijmegen

De Opleiding MGZ - GGZ - Utrecht

De organisatie

De opleiding Maatschappelijke Gezondheidszorg - Geestelijke Gezondheidszorg (MGZ - GGZ) is onderdeel van de Afdeling Verpleegkunde van de Faculteit Gezondheidszorgopleidingen van de Hogeschool van Utrecht. Aan de Afdeling Verpleegkunde zijn ook verbonden de Hogere Beroepsopleiding Verpleegkunde (HBOV), de opleiding Maatschappelijke Gezondheidszorg - Algemene Gezondheidszorg (MGZ - AGZ) en de Voortgezette Opleiding Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige (VOSPV).

De opleidingsfilosofie

De opleiding wil diagnosegestuurde en behoeftegestuurde zorg met elkaar in verband brengen door toekomstige sociaal psychiatrisch verpleegkundigen te stimuleren om vanuit het perspectief van de patiënt en zijn systeem te denken en te handelen, daarbij gebruik makend van het instrumentarium van diagnosegestuurde zorg ('evidence-based'). Het perspectief van de (zieke) mens in zijn omgeving is bepalend voor de wijze waarop verpleegkundige doelen geformuleerd worden en zorg gegeven wordt. De focus van verplegen ligt bij de kwaliteit van leven, zoveel mogelijk gezien

en geformuleerd vanuit het perspectief van de patiënt. Kennis en aandacht voor de leefwereld van de patiënt zijn hierbij noodzakelijk, evenals kennis van verpleegkundige methodieken en de maatschappelijke, politieke, ethische en juridische context.

Opvattingen over leren en onderwijs

De opleiding ziet leren als een creatief proces, waarbij de nieuwe kennis, vaardigheden en inzichten geïntegreerd worden in de - ruimschoots aanwezige - reeds bestaande kennisstructuren. Transfer en reflectie zijn hierin belangrijke vaardigheden, waarmee de student de kwaliteit en het rendement van het leren kan vergroten. Transfer betekent dat kennis en vaardigheden in andere omstandigheden kunnen worden toegepast dan waarin dit geleerd is. Reflectie is onontbeerlijk voor de veelal autonoom werkende sociaal psychiatrisch verpleegkundige. Het bereiken van vaardigheden met betrekking tot complexiteit, transfer en verantwoordelijkheid vraagt om onderwijs waarin de student de mogelijkheid heeft zelfstandig kennis en vaardigheden te verwerven en deze integraal toe te passen in wisselende situaties, problemen op te lossen ook zonder aanwezige standaarden, beroepsmatig te leren handelen gebaseerd op gefundeerde keuzen, gebruikmakend van geëigende methoden, een kritische houding te ontwikkelen, samen te werken, verantwoording te dragen en een beroepshouding te ontwikkelen. De opleiding streeft er naar dit in vorm en inhoud van het curriculum tot uiting te laten komen.

Het curriculum

De opleiding MGZ - GGZ wordt in verschillende varianten aangeboden voor studenten met verschillende opleidingsachtergronden (Verpleegkunde B, MBOV, HBOV, vervolgopleidingen) en

praktijkervaring. Hierbij zijn individuele opleidingsroutes op basis van vrijstellingen mogelijk.

Afhankelijk van de opleidingsvariant duurt de opleiding twee (voor de vrijstellingsvariant) tot drie jaar met een studiebelasting van 28 uur per week (inclusief één schooldag per week). Afhankelijk van het aantal wekelijkse stagedagen duurt de stage ongeveer 6 maanden (80 dagen). Tijdens de stage zijn er enkele terugkomdagen en tweewekelijkse supervisiebijeenkomsten. De opleidingsinhoud sluit aan bij het Beroepsprofiel Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige (NVSPV, 1998) en de onder meer hieruit voortvloeiende competenties.

In een aantal modules '*Methodisch Verplegen*' wordt aandacht besteedt aan voor de sociaal psychiatrisch verpleegkundige relevante aspecten van het verpleegkundig domein: verpleegkundige theorieën en methodieken, planning van de verpleegkundige zorg, continuïteit en coördinatie van zorg (de verpleegkundige als regiefunctionaris), preventie en gezondheidsvoorlichting, kwaliteit van zorg, deskundigheidsbevordering en verpleegkundig onderzoek. Een en ander mondt uit in een integrale verwerking van deze aspecten in systematisch verpleegkundig handelen in de sociaal-psychiatrische praktijk.

Aansluitend hierop worden in de module '*Werkplaats: Functioneren in teamverband*' inzichten en vaardigheden op het gebied van communicatie, coördinatie, leidinggeven, organiseren, beïnvloeding, onderhandelen, samenwerken en assertiviteit verder ontwikkeld door middel van gerichte trainingen en opdrachten tot (zelf) reflectie en (zelf) analyse. In de reeks '*Gezondheidszorg en organisatie*' staat

de organisatie van de gezondheidszorg centraal met thema's als determinanten van gezondheidsproblemen, relevante wetgeving, kosten van de zorg en overheidsbeleid.

Naast deze meer generieke modules (met mogelijkheid tot vrijstellingenroute op basis van diploma HBOV en/ of vervolgoopleidingen: de 'kopgroep') volgt de student een aantal meer specifiek op de sociaal psychiatrisch verpleegkundige beroepspraktijk gerichte modules.

In de moduul '*Sociale Psychiatrische Rehabilitatie*' wordt uitvoerig ingegaan op psychosociale rehabilitatie in de psychiatrie als benaderingswijze en werkveld met betrekking tot zorgverlening (care), coördinatie van zorg (casemanagement) en behandeling (cure). De student ontwikkelt kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van hulpverleningsprogramma's voor chronisch psychiatrische patiënten, zoals revalidatie, rehabilitatie en functionele diagnostiek en hulpverleningsmethoden in dit kader, zoals decompensatie voorkomende strategieën, sociale vaardigheids-trainingen, psycho-educatie, gezinsbegeleiding en netwerkbenadering. De hierna beschreven modules sluiten in theoretisch en praktisch opzicht aan bij de in deze moduul geïntroduceerde concepten.

In de moduul '*Interculturele Hulpverlening*' worden middels lessen, trainingen, zelfstudie en (reflectie) opdrachten kennis, inzicht en vaardigheden ontwikkeld met betrekking tot het proces van migratie, de verschillende typen migranten met hun specifieke achtergronden, geschiedenis, religie, cultuur en communicatie, casuïstiek en methodiek ten behoeve van de sociaal-psychiatrische hulpverlening, interactie, communicatie, somatische

klachten en systeembenadering in intercultureel perspectief, oriëntatie in de vreemdelingenwetgeving en het vluchtelingenrecht.

In de modules '*Sociaal- psychiatrische hulpverlening aan kinderen en jeugdigen*', '*Sociaal-psychiatrische hulpverlening aan volwassenen*' en '*Sociaal-psychiatrische hulpverlening aan ouderen*' leert de student kennis en inzicht over vóórkomen, verklaring, onderscheid en samenhang van psychopathologische, psychosociale, maatschappelijke, culturele spirituele, organisch/ somatische, (ontwikkelings-)psychologische factoren en problemen, samenhangend met de verschillende levensfasen te integreren in het systematisch verpleegkundig handelen in de sociaal-psychiatrische praktijk. Hierbij wordt uitvoerig ingegaan op verpleegkundige taken, diagnoses en interventies van de sociaal psychiatrisch verpleegkundige in de trans- en extramurale GGZ, zowel op individueel niveau als op systeem- en groepsniveau.

Voorafgaande aan de stage wordt de trainingsmoduul '*Therapeutische vaardigheden*' aangeboden, waarin door middel van zeer intensieve training in het kader van het systematisch verpleegkundig handelen in de sociaal-psychiatrische praktijk wordt geoefend met het uitvoeren van relevante therapeutische deeltechnieken in individuele-, partnerrelatie- en gezinsgespreksvoering. Daarnaast ontwikkelt de student zijn vermogen tot geven en ontvangen van feedback en reflecteren op eigen functioneren. Het halen van deze moduul is een voorwaarde tot het mogen lopen van de stage.

Uitgangspunt van de '*Stage*' is het systematisch verpleegkundig handelen in

een hoogcomplexere situatie in een trans- of extramurale setting in de sociaal-psychiatrische beroepspraktijk, waarbij de student om leert gaan met relevante netwerken. Alle in het Beroepsprofiel Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige beschreven domeinen dienen tijdens de stage aan bod te komen. Via methodische praktijkbegeleiding leert de student op methodisch-systematische wijze het procesmatige handelen met betrekking tot een cliënt-(systeem) of groep cliënten vorm en inhoud te geven. In supervisie reflecteert de student op de keuzes die

interpreteren, hanteren en presenteren van onderzoeksresultaten en het beargumenteerd en gedocumenteerd verwoorden van een standpunt betreffende het beroep of de beroepspraktijk.

Ter afronding van de opleiding voert de student een *'Eindgesprek'* met twee docenten aan de hand van zelfgekozen casuïstiek, literatuur en daarbij behorende gesprekspunten, waarin zowel een

als autonoom werkend professioneel in multi- en interdisciplinair verband gemaakt worden en op uitbreiding van het handelingsrepertoire van de student. De opleiding beschikt over een vast netwerk aan geschikte plaatsen, maar onder strikte voorwaarden is het mogelijk dat de student een eigen stageplaats regelt.

Na de stage worden studenten in de modules *'Onderzoek'* en *'Het schrijven van een artikel'* geschoold in het verrichten van literatuuronderzoek, het

duidelijke visie op het beroep als standpuntbepalingen ten aanzien van de beroepspraktijk beargumenteerd naar voren komen.

Voor wie meer wil weten over onze opleiding of specifieke vragen heeft verwijzen we graag naar het Studietoelichting van de Hogeschool van Utrecht, telefoon 030 2368040.

Februari, 2002, MGZ-GGZ Utrecht
